

DIVORȚUL: CONSECINȚE ASUPRA CUPLULUI ȘI COPILULUI

Cristina ANDRONACHI

CZU: 159.922.7:303.4

mariabulgaru49@yahoo.com

The article examines the causes and the consequences of divorce on the couple and the child in the Republic of Moldova and the city of Nisporeni. According to the results of sociological research, conducted in Nisporeni, the main causes of divorce are physical and mental violence, alcohol consumption, infidelity of partners, lack of equality in relationships, inability to resolve family conflicts, and early marriage of partners. The author also proposes some recommendations to reduce the phenomenon of divorce.

Dificultățile cu care se confruntă familia tânără în procesul de adaptare la transformările socioeconomice din Republica Moldova au implicații directe și asupra *divorțialității*. Divorțul este un fenomen psihic și social complex, determinat de o multitudine de factori economici, sociali, culturali și religioși care acționează la nivelul indivizilor, în interiorul cuplurilor și în afara acestora. Chiar dacă pandemia COVID-19 în Republica Moldova a pus pe pauză intenția unora de a divorța, totuși situația a rămas alarmantă, rata divorțialității constituind în 2020 mai mult de jumătate (3,3%) din rata căsătoriilor (5,9%). În anul 2021 în r-nul Nisporeni s-au înregistrat 64 de divorțuri, ceea ce a însemnat o creștere față de 2020, când numărul acestora a constituit 39 divorțuri [1].

Problemele legate de familiile divorțate au fost cercetate de un șir de autori atât din țara noastră, cât și din străinătate. Cu toate acestea, unele aspecte sunt puțin reflectate în literatura de specialitate. **Scopul tezei** constă în cercetarea particularităților divorțului din orașul Nisporeni și a rolului asistentului social în diminuarea consecințelor negative ale acestui fenomen asupra cuplului și copilului. Pentru realizarea scopului propus, a fost efectuată o cercetare sociologică în orașul Nisporeni prin aplicarea următoarelor *metode praxiologice*:

- *interviul semistrukturat* realizat cu *trei specialiști* (asistent social comunitar, psiholog, șef-adjunct în cadrul DASPAF), cu *cinci persoane divorțate* și cu *cinci copii proveniți din familii divorțate*;
- *ancheta sociologică* în bază de chestionar, aplicată la 101 persoane din or. Nisporeni, (33 de persoane necăsătorite, 47 – căsătorite și 21 de persoane ce locuiesc în concubinaj);
- *studiul de caz* (unul) în scopul evidențierii consecințelor divorțului asupra copilului și a modalităților de intervenție a asistentului social în vederea diminuării acestor consecințe.

Rezultate

Divorțul este un fenomen psihosocial și juridic complex, ce reprezintă forma finală de desfacere a vieții conjugale, cu efecte puternice asupra partenerilor de cuplu conjugal și a descendenților acestora. Din cercetarea realizată stabilim că pentru 46,63% dintre respondenți divorțul este *un proces dureros*, pentru 28,71% înseamnă *o căsătorie eșuată*, iar pentru 24,75% – *un lucru normal dacă cuplul nu se mai înțelege*. Or, divorțul este un fenomen cu multiple consecințe negative, dar atunci când tensiunile, conflictele nu mai pot fi soluționate în familie, divorțul poate fi o tranziție către o nouă formă de familie, în care să-și găsească liniștea atât foștii parteneri, cât și copiii acestora. Potrivit datelor din cercetarea realizată în or. Nisporeni, un număr mare de respondenți consideră drept **cauze ale divorțului** cel mai des întâlnite: *violența fizică și psihică* – 26,72%, urmată de *consumul de alcool sau alte substanțe* – 22,75%, *infidelitatea partenerilor* – 14,85%, *lipsa egalității în relație* – 10,84%, *incapacitatea de a rezolva conflictele* – 10,80%, *căsătoria la o vârstă fragedă* – 9,09%. Cel mai mic procentaj acumulat de respondenți, este *plecarea partenerului la muncă peste hotare* – 4,95% (a se vedea *Figura 1*). Separarea fizică și afectivă dintre parteneri afectează, desigur, negativ solidaritatea dintre ei. Totuși, modificările efectuate în ultimii ani în legislația referitoare la munca peste hotare permit actualmente migranților să plece și să revină în țară mai ușor, ceea ce este și în favoarea menținerii stabilității în familie. Considerăm că starea dată a lucrurilor explică într-o anumită măsură și procentajul cel mai mic evidențiat de respondenți cu referire la plecarea partenerului la muncă peste hotare, în calitate de cauză a divorțului [2, p.253].

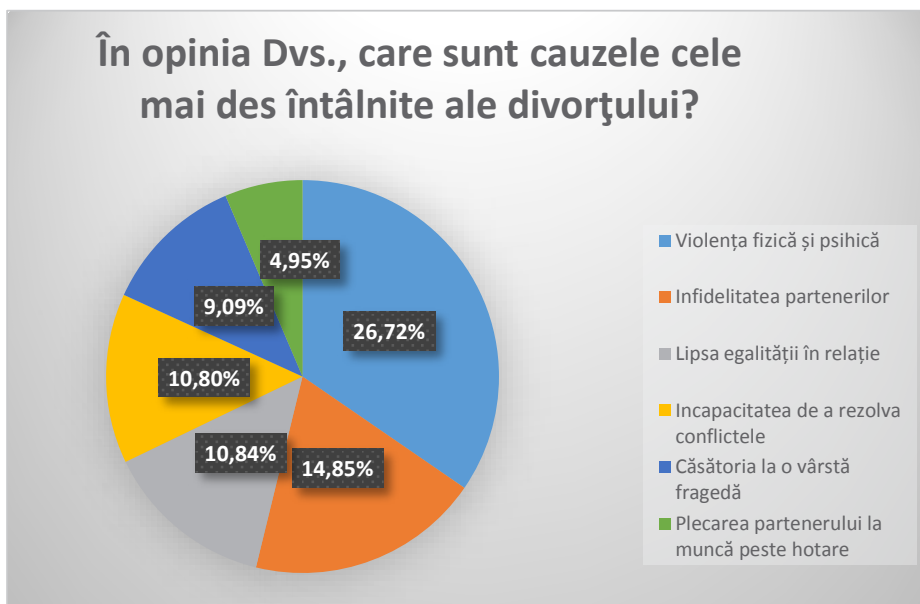

Fig.1. Cauzele principale ale divorțialității

Divorțialitatea în Republica Moldova dezvoltă un șir de **consecințe pe plan individual și social** [3, p.314]. Consecințele divorțului sunt diferite în funcție de gradul de implicare a fiecărui membru al cuplului conjugal, de existența sau inexistența copiilor. Vorbind de **efectele pozitive ale divorțului asupra partenerilor**, putem spune că *divorțul este o alternativă necesară, benefică*, atunci când un cuplu nu se mai înțelege din diferite motive (violență, infidelitate etc.), că *divorțul redă liniștea și armonia în casa cuplului și copilului*. **Efectele negative ale divorțului asupra partenerilor** țin de *lipsa încrederii în viitorii parteneri* (multe persoane din cauza dezamăgirilor trăite în prima căsnicie nu mai doresc să înceapă o nouă relație cu altcineva), *probleme de sănătate* (partenerii divorțați trec prin depresii, stări anxioase etc.), ceea ce necesită ca familia de origine, specialiștii în domeniu, inclusiv asistentul social, să fie alături de aceste persoane. Totodată, din discuțiile cu persoanele intervievate am aflat că ele nu au apelat niciodată la un serviciu social sau la un specialist pentru a fi ajutate să rezolve conflictele, să depășească situația de divorț, așa cum procedează cuplurile în alte țări.

Cea mai afectată ființă de consecințele divorțului este totuși copilul, care în majoritatea cazurilor nu-și dorește părinții divorțați. Potrivit rezultatelor din cercetarea realizată, la întrebarea: **Cum ai reacționa dacă părinții tăi ar dori să divorțeze?**, 41,58% dintre copiii intervievați au spus că *ar înțelege situația*, cu toate că nu și-ar dori acest lucru, 28,71% – *ar încerca să-i convingă pe părinți să nu mai divorțeze*, iar 26,73% dintre copii *ar fi foarte triști*, și doar 1,98% dintre copii *s-ar bucura dacă părinții ar dori să divorțeze*, aceștia fiind copii din familii disfuncționale.

Consecințele negative ale divorțului asupra copilului pot fi **pe termen scurt** (anxietate, stres, modificări de dispoziție, iritabilitate, tristețe, dezamăgire etc.) și **pe termen lung** (probleme comportamentale și sociale, probleme în cuplu, predispunere la consum de substanțe nocive, educație și poziție socioeconomică slabă etc.). Indiferent în ce relație rămân partenerii după divorț, pe copii nu trebuie să-i afecteze deloc acest lucru. Copilul trebuie să se simtă iubit, apreciat și susținut de ambii părinți, lucru care, din păcate, se întâmplă foarte rar în societatea noastră, relația partenerilor după divorț afectând mult dezvoltarea copiilor.

Printre alte consecințe sociale ale divorțului se enumeră: *multiplicarea uniunilor consensuale; creșterea numărului de familii monoparentale; scăderea ratei natalității; amânarea nașterilor etc.*

Pentru a diminua divorțialitatea în țara noastră, inclusiv în or. Nisporeni, consider că este necesar: **la nivel național** să fie multiplicat campaniile de informare, în scopul conștientizării riscurilor asociate acestui fenomen; să fie dezvoltate strategii și programe de prevenire a fenomenului divorțului, care ar conduce la diminuarea cauzelor/factorilor generatori menționați *supra*, la consolidarea instituției familiei etc.; **la nivel local** primăria, poliția, școala, DASPFC să inițieze programe de sensibilizare a comunității Nisporeni cu referire la riscurile divorțialității; să se dezvolte parteneriatul familie-specialiști-comunitate; **la nivel de familie** să fie informați părinții despre serviciile oferite familiilor cu risc de divorț și celor divorțate, despre tehnicile co-parentale care îi va ajuta să colaboreze după divorț mai bine cu copiii etc.

Referințe:

1. *Populația și procese demografice. Banca de date statistice Moldova.* [Accesat: 27.04.2022] Disponibil: <https://statbank.statistica.md/>
2. BULGARU, M., GHISTRUGĂ, I. *Familia tânără: aspecte ale adaptării la societatea în schimbare.* Chișinău: CEP USM, 2015.
3. MĂRGINEANU, L., FOCȘA T. Consecințele psihosociale ale divorțului asupra copilului. În: *Promovarea drepturilor omului în contextul integrării europene: teorie și practică.* Chișinău: ULIM, 2013.

Recomandat

Maria BULGARU, dr. hab., prof. univ.